

hih edilmektedir. Psikozlara gelince, bunlar arasında uzun müddet uykusuz kalmaktan mütevellit sürmenaj vakalarile, hâd akli teşevvüş sahneleri, paranoid psikozlar, histeri cinnetleri ve müstaitlerde herhangi bir travma neticesi meydana çıkmış diğer psikozlar dikkati çekerler. Psiko-nöroz'lar arasında da hé-miplegie, monoplegie, paraplegie'ler, tekallüsler, camptocormie, cyphos, lordose, scoliose'lar, astasie-abasie, dysbasie'ler, kâzip polinevitler, koreiform titremeler, ağrılar, anestezi, anargesi, hyperesteziler, muassıra bozuklukları, poliüri, pol-laküri, anüri, rektal teşevvüşler, hazmî, teneffüsü bozukluklar, Neuropathique tachypné'ler sık görülmektedir.

Bundan dolayıdır ki, büyük şehirlerde asabiye ve akliye kliniklerinin, tı-marhanelerin bir kısım servisleri militarisé edilmiş; Claude, Pierre Marie ve diğer birçok salâhiyetli otoriteler aynı zamanda askerî vazife ile tanzif edilerek askerileştirilmiş servislerinde hem mutad vazifelerini ve hem de askerî vatan hizmetlerini ifaya memur edilmişlerdir. Salpêtriére, Sait-Ane, Ville-jüif hastanelerinde servisler açılmış, ayrıca Paris'te Laignel - Lavastine'in idaresinde devlet psiko nevroz tedavi servisi kurulmuştur. Bu suretle yapılan teşkilât sayesinde ordunun nörolojik vakaları, bilhassa fonksiyonel nörozlar süratle tedavi edilerek tekrar vazifeye sevkedilmekte, ordu kadrosunun kuvveti muhafaza edilmektedir. Bilhassa psiko nörozların tedavisinde telkin ve ikna esaslarına dayanan psikoterapiden çok istifade edilmiştir. Bu suretle harp hizmetinde Nöro - Psikiyatri, gerek profilaksi ve gerekse tedavi bakımından en esaslı hizmet ifa eden bir tıp şubesidir.

Istanbul Üniversitesi Radyoloji Enstitüsü ve Kliniği

Ord. Prof. M. Sgalitzer

Ekran resmi usulü ve Akciğer tüberkülozu ile mücadelede rolü

Doç. Dr. Gökmen, Muhterem

Dünyada en çok tahripler yapan hastalıkların başında tüberkülozun geldiği malûmdur. Bu hastalıkta, ancak zamanında yapılacak mücadele sayesinde iyi bir netice almak kabildir. Bu bakımdan hastalığın erken teşhisinin tedavide muvaffakiyet cihetinden ne kadar kıymetli ve ehemmiyetli olduğu anlaşılır.

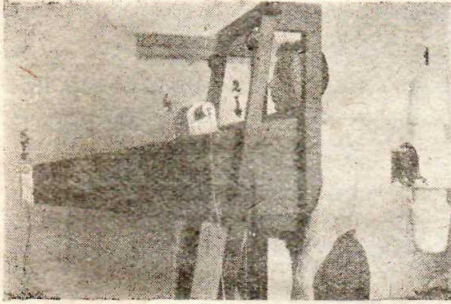
Bu hususu temin için 1926 da Redecker, hastalık arazi göstermiyenlerin de dahil olmak üzere, herkesin sistematik olarak akciğerlerinin Röntgen muayenesinden geçirilmesini ileri sürmüştür. Bu tarzda yapılan muayenelerin neticesi çok dikkate değer. Me-

selâ Wieniovski, polis memurları arasında yaptığı radyolojik muayenede, 200 kişide bir terakkiye meyyal akciğer tüberkülozu vakası bulmuştur.

Braeuning, Stettin şehrinde 4789 radyoskopide vasatı olarak 333 vakada bir erken irtişah bulmuştur.

Kayser - Petersen, almanyada Jena'da, bilhassa hastalık hissetmeyen ve klinik bir bulgu göstermeyenlerin bir çoklarının radyolojik muayenesinde tesbit ettiği akciğer tüberkülozundan 80 %'nin 6 seneden fazla pratik olarak sıhhatte bulduklarını tesbit etmiştir. Buna mukabil Braeuning, hasta olarak müraaat eden, açık tüberkülozlardan 80 %'nin 6 sene zarfında vahamet kesbettiklerini, hattâ öldüklerini müşahede etmiştir. Bundan dolayı İsviçrede, Fransada, Holandada, İsveçte, Finlandiyada, İtalyada, Yugoslavyada ve Cenubi Amerikada sistematik olarak kitlevî radyolojik muayene yapılması, usul ittihaz edilmiştir.

Muhtelif istatistiklerde, akciğer tüberkülozu intanının bilhassa bülûğ devrin-

Şekil : 1

- 1 — Röntgen ampulu
- 2 — Ekran
- 3 — Mahrutî kutur
- 4 — İsim yazma makinesi
- 5 — Fotoğraf makinesi

den 30 yaşına kadar olan müddet zarfındaki gençlerde daha fazla görüldüğü gözönünde tutularak, radyolojik muayenenin bütün bu yaştakilerde ve senede bir kere, bizde de yapılması lâzım gelen en mühim bir tedbirdir. Bu maksada varmak için de muayeneye kolaylıkla sevkedilecek mektep talebesi, muallimler, memurlar, askerler, resmî ve hususî teşkilât mensuplarını - tifo aşısında olduğu gibi - mecbur tutmak çok faydalı olacaktır. Muayeneleri yapılan kimselere verilecek sıhhat cüzdanlarına radyolojik muayenenin neticesiveya küçük film ilâve edilmek suretile herkesin sıhhi vaziyeti kolaylıkla anlaşılabilir olacaktır.

Radyolojik muayene usulleri : Bittabi en muvafıkî normal büyüklükte radyografi alınmasıdır. En iyi neticeyi almak ve en küçük tegayyürleri bu suretle tesbit etmek kabildir. Ancak kitlevî muayenede yüzbinlerce kişinin filminin çıkarılması çok masraflı olur. Bu muayenenin radyoskopik olarak yapılması - radyografi kadar emin olmamakla beraber - istenilen neticeyi verebilir.

Radyoskopik usul kitlevî muayenede pek pratik değildir. Çünkü radyoskopiyi yapan tecrübeli bir hekim, günde vasatı 50 kişinin muayenesini iyi bir surette yapabilir. Bu adedi 2-300 e çıkarmak da kabildir. Fakat bu takdirde radyoloğun fazla miktarda muzır Röntgen şüama maruz kalması gibi sıhhatini bozacak vaziyet hasıl olur. Bundan başka en tecrübeli doktor bile çok fazla radyoskopik yapınca, karanlığın tesirile bir kat daha artacak yorgunluktan dolayı, sonraki muayenelerinde isabetsizlikler gösterebilir.

Kitlevî muayene için normal büyüklükte Röntgen filmi yerine fotoğraf kâa-

di kullanılmıştır. Bittabi daha ucuza mal olan bu usul de pratik değildir. Amerikada Edwards, Almanyada Heisig, rulo tarzında ve 50 metre uzunluğunda büyük fotoğraf kâadını otomatik bir tarzda işler halde kullanıyorlar. Yani her resimden sonra rulo otomatik olarak dönüyor. Pratik bakımdan diğer iki usulden daha muvafık olmakla beraber, tam istenilen randımanı verecek bir metod derecesini bulamamıştır. Hassasiyet bakımından kâat filmde aşağı derecededir. Bundan dolayı bu usul revaç bulamamıştır.

Ekran resmi, akciğer veremile mücadelede yapılacak radyolojik muayenenin en muvafıkıdır. Normal büyüklükteki radyografi kadar kıymetli olmamakla beraber, radyoskopiye müreccaktır. Bundan başka, ekran resmi metodundaki kolaylık, çabukluk ve fevkalâde ucuzluğu da kaydetmek lâzımdır.

Ekran resmi, Röntgen şuanın vücuttan geçtikten sonra ekranda teşekkül eden şeklinin radyoskopik gölgenin- küçük bir fotoğrafıdır.

Ekran resmi, Röntgen şuanın vücuttan geçtikten sonra ekranda teşekkül eden şeklinin radyoskopik gölgenin- küçük bir fotoğrafıdır. Ekran resmi, Röntgen şuanın vücuttan geçtikten sonra ekranda teşekkül eden şeklinin radyoskopik gölgenin- küçük bir fotoğrafıdır. Ekran resmi, Röntgen şuanın vücuttan geçtikten sonra ekranda teşekkül eden şeklinin radyoskopik gölgenin- küçük bir fotoğrafıdır.

Ekran resmi usulü, hasta ve sağlamı birbirinden ayıran, tamamilâ bir tarama metodudur. Bahis mevzuu olan teşhisi kıymet keyfi (kalitatif) değil, kemmidir (quantitatif).

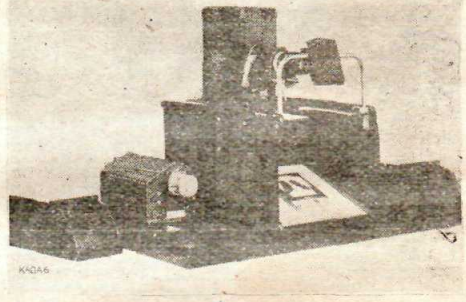
Radyoskopi ekranının aydınlık derecesi ve grenlerinin vasıfları, fotoğraf malzemesinin ıslahı sayesinde ileride bu usulden daha geniş makyas- ta istifade etmek mümkün olacaktır.

Teknik : Ekran resmi için, elimizdeki röntgen makinesine şunları ilâve ederiz :

Mahrutî bir kutu, Contax veya Leica gibi çok hassas objektifli küçük film çeken bir fotoğraf makinesi, küçük filmlerin mutaleası için bir projection makinesi.

Mahrutî kutu, karanlıkta ekran üzerinde teşekkül eden şeklin muayyen bir mesafeden fotoğraf makinesine aksine yarar (şekil 1).

Bu kutunun üstünde, açılan bir kapakta yapılan hususî bir tertibat sayesinde her hastanın ismi ve protokol numarası yazılı bulunan kâat, film üzerine aksettirilir. Bu suretle çekilen her resimde kime ait olduğu yazılmış olur. Çekilen filmler basit bir projection makinesinde (şekil 2) büyütülerek tetkik edilir. Resimlerin büyütülmeden de mutaleası kabildir.

Şekil : 2

Projection makinesi

Kullanılan film, 24-36 milimetre ebadında 36 resim alabilecek küçük rulolardır. Bunlar hususi film (Agfa Fluorapid) olduğu gibi, adi fotoğraf filmi de (Agfa İspan) olabilir.

Holfelder, bu maksat için geniş mikyasta teşkilât yapmıştır. Ekran resmi almağa mahsus grupların bir kısmı seyyardır, diğer kısmı sabittir. Seyyar gruplar motörlü vasıtalar ile köyleri, şehirleri dolaşırlar. Diğer bir kısmı da hastanelerde çalışırlar. Holfelder, bu tarzda birkaç ay zarfında yüz binlerce kişinin ekran resmini almıştır.

Ekran resmi usulile iyi tanzim edilmiş gruplar saatte 3-400 kişinin muayenesini yapabiliyor. Çekilen resimlerin tetkiki de çabuk yapılır. Meselâ bu işlere alışık olmayan bir radyolog 5 dakikada 40 resmin teşhisini koyabiliyor.

Ekran resmi fikri, hemen röntgen şuanın keşfini müteakip ortaya atılmıştır. Ancak o zamanki röntgen makinelerinin kuvvetsizliği, ekran cinsinin geriliği ve aydınlığının noksanlığı, fotoğraf adesesinin ve malzemesinin iptidailiği yüzünden tatbik sahasına girememiştir. Bugünkü röntgen makineleri mütakâmil bir haldedir. Kullanılan ekranlarda aydınlık derecesi artırılmış ve grenler küçültülmüştür. Contax fotoğraf makinesinin, objektif 1:1,5 ve hattâ daha fazla kuvvette olanı vardır. Fotoğraf filmi ve developman materyeli çok hassas bir şekilde konmuştur. İşte ancak bu suretle bugünkü ekran resmi usulü pratik bir şekil almıştır. Ekran resmi, normal zamanda, 3 kuruş gibi çok ucuz bir fiyata mal oluyor.

Bugünkü usulün asıl bânisi olarak Cenubî Amerikalı de Abreu'yü zikretmek lâzımdır. Amerika seyahatinde bu usulü pek beğenen Holfelder, memleketine dönüşte geniş mikyasta tatbik sahasına koymuştur. Janker, ekran resminin tahakkukunda büyük hizmetler ifa etmiştir.

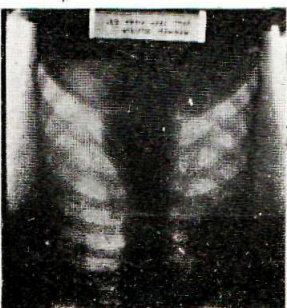
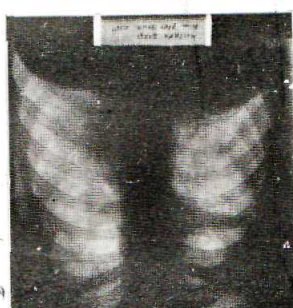
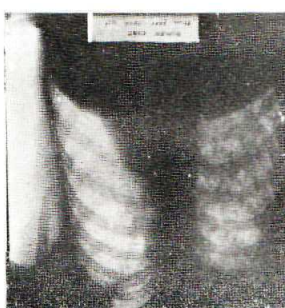
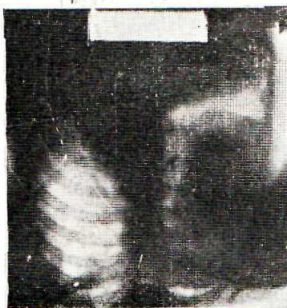
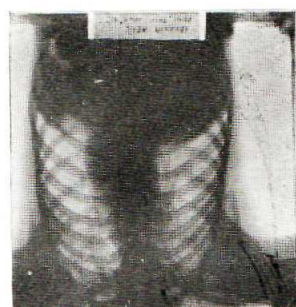
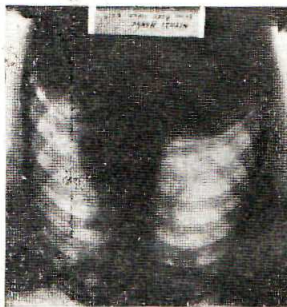
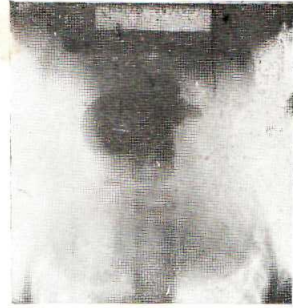
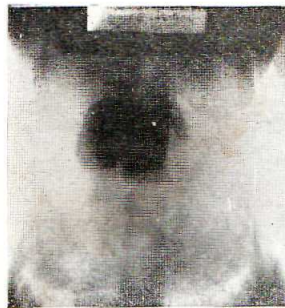
İki seneye yakın bir zamandanberi bu usulün bizde de tatbik sahasına girmesi için yaptığımız mesai, birçok güçlüklerden dolayı, ancak yeni tahakkuk etmiştir. Bugünkü vaziyet dolayısıyla mevcut film buhranı geniş mikyasta tecrübeler yapmamıza mani olmuştur. Ancak 100 kadar ekran resmi çekerek yaptığımız tecrübeler iyi netice vermiştir. Zamanla daha muvaffak neticeler alacağımızı ümit etmekteyiz.

Burada ekran resmi usulüne ait neşrettiğimiz tertibat tamamamile Radyoloji enstitüsünde ve sırf kendi materyelimizle yapılmıştır.

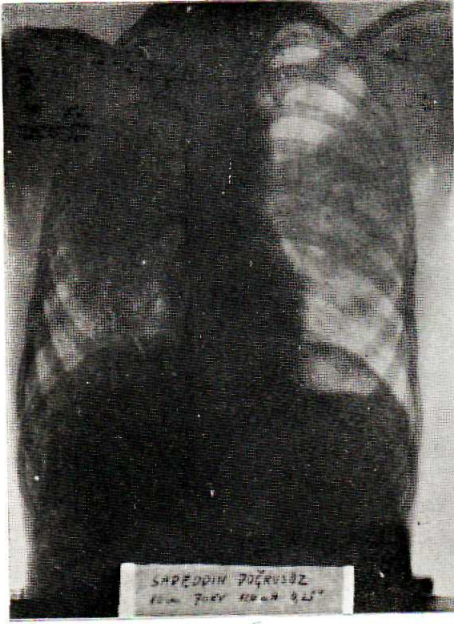
İlk fırsatta ve sağlam şahıslar üzerinde yapacağımız muayenenin neticelerini ayrıca neşredebeyiz.

Atébrine

Biricik sıtma ilâcı

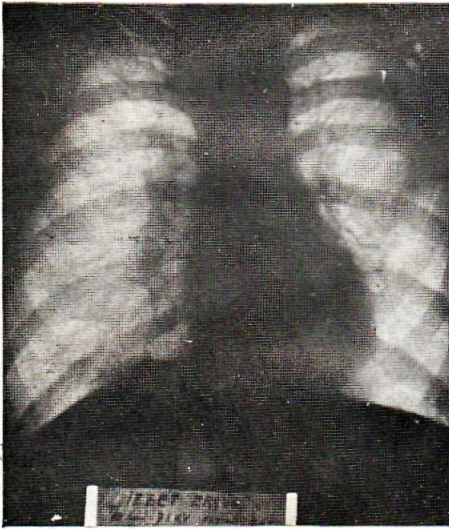
NORMAL BÜYÜKLÜKTE EKRAK RESİMLERİ

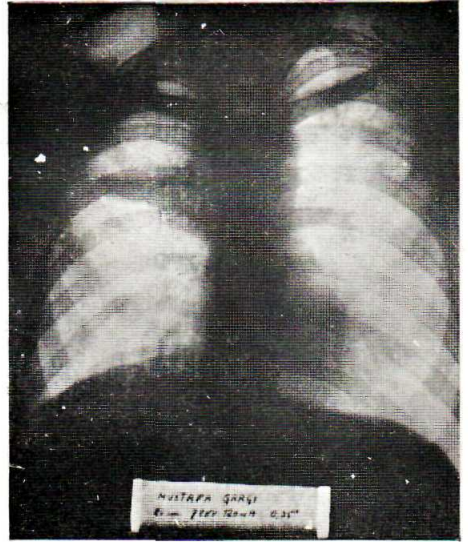
İki taraflı tüberküloz infiltration'u
(Büyütülmüş)

Bir mide resmi
(Büyütülmüş ekran resmi)

Bronsiyektazi vakası

Büyütülmüş bir ekran resmi
Sağ üst fusta büyük bir kavern